

Rahandusministeerium

Suur-Ameerika 1

10122 Tallinn

info@fin.ee

24.09.2025, Tallinnas

TEABEPÄRING

Nõukogu direktiivi (EL) 2020/262, 19. detsember 2019, millega nähakse ette aktsiisi üldine kord (uuesti sõnastatud) ülevõtmisest Eesti Vabariigi seadusandlusesse (Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadusesse) ja selle vastavusest aktsiisikauba töötlemise regulatsioonidele

Lugupeetud Rahandusministeerium,

Olete osa võtnud Direktiivi (EL) 2020/262 (19. detsember 2019, edaspidi *Direktiiv*) ja ka selle Direktiivi varasemate redaktsioonide (Direktiiv (EL) 92/12/EMÜ, Direktiiv (EL) 2008/118/EÜ) ülevõtmisest Eesti õigusesse ning olete pädevad andma selgitusi Direktiivi ja selle sätete õigest rakendamisest läbi rahvusliku seadusandluse.

Direktiivi viimane redaktsioon võeti Eesti seadusandlusesse üle 31.12.2021 Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seadusega. Praegu kehtib Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse (edaspidi *ATKEAS*) 01.07.2025 jõustunud redaktsioon. Kuid küsimus, millega pöördume Teie poole on seotud Direktiivi ja ATKEAS ka varem kehtinud sättega, mis sisuliselt ei ole muutunud. Nimelt, küsimus tekkis nimetatud **Direktiiv artikli 14 lõike 2** ülevõtmisega **ATKEAS**e-sse.

Direktiivi artikli 14 lõike 2 sätestab: „*Aktsiisikaupade tootmine, töötlemine, hoidmine ja ladustamine, mille eest ei ole aktsiisi makstud, peab toimuma maksulaos*¹.“

ATKEAS § 2 sätestab: „*Aktsiisiladu käesoleva seaduse mõistes on koht, kus aktsiisilaopidajal on õigus käesolevas seaduses sätestatud korras ajutises aktsiisivabastuses toota, ladustada, vastu võtta ja lähetada aktsiisikaupa.*”

ATKEAS kohaselt on aktsiisiladu koht, kus laopidajal on õigus **toota, ladustada, vastu võtta ja lähetada** aktsiisikaupa aktsiisi peatamise korra alusel. Juhin tähelepanu, et ATKEAS-s kasutatakse mõistet „tootmine“, kuid **sõnaselgelt ei nimetata aktsiisikauba „töötlemist“ eraldi nii, nagu seda on tehtud Direktiivis.**

Sõnade „tootmine“ ja „töötlemine“ eristamine Direktiivis omab mitte ainult grammatilist tähendust, kuid ka tõlgenduslikku ja sisulist: tootmine ja töötlemine on erinevad protsessid, seega tegemist ei ole

¹ Kuigi Direktiivis kasutatakse sõna „*tax warehouse*“, mis tõlgitakse eesti keelde „*maksuladu*“, siin ja edasi kasutatakse sõna „*aktsiisiladu*“, nii, nagu seda on kasutatud ATKEASes.

sünonüümidega: *tootmise* all mõistetakse algset loomist, kasvatamist või saamist (või isetegevust), ja *töötlemine* viitab toimingutele, kus algset asja muudetakse.

Direktiivi Art 14 lõikest 2 tuleneb, et kui tegemist on aktsiisikaubaga, millelt on aktsiis maksmata, siis sellise kauba töötlemine peab toimuma aktsiisilaos. **Direktiiv ei kitsenda ega sätesta täiendavaid tingimusi/nõudeid aktsiisikauba töötlemiseks, vaid loetleb tegevuste nimekirja, mis peavad aset leidma aktsiisilaos.**

ATKEAS § 21 lg 3 kohaselt “*Kütuse tootmine on selle valmistamine ja töötlemine, [...]...*”

Nagu on näha ATKEAS § 21 lõikest 3, **kütuse töötlemine on vaadeldav kütuse tootmisena, mis ei vasta täielikult Direktiivi Art 14 lõikele 2, kus töötlemine on toodud välja eraldi tegevusena.**

Praktikas selline käsitlus ja eristamise tegemine töötlemise ja tootmise vahel tekitab arusaamatusi ja probleeme: **puudub selgus, kas aktsiisikauba (kütust) on lubatud töödelda aktsiisilaos ainuüksi eesmärgiga toota teist aktsiisikaupa (milles puudub selgesõnaline nõue nii Direktiivis, kui ka ATKEAS-s), või seda sätet tuleb mõista nii, et kui tegemist on aktsiisikauba töötlemisega, siis selleks on ettenähtudki aktsiisiladu sõltumata sellest, kas aktsiisikauba töötlemise tulemusena saadav kaup on aktsiisiga maksustatav kaup või mitte.** Viimane on selgelt välja loetav Direktiivi Art 14 lõikest 2, mis asetab tootmise ja töötlemise samale tasemele ehk käsitleb neid eraldi ja omavahel mitteseotud tegevustena.

Ka ATKEASE § 21 lg 7 kohaselt väljaspool aktsiisiladu võib energia aktsiisivabastuse loa omanik töödelda kütust, mida ta kasutab oma ettevõtluses muul otstarbel kui mootorikütuse või kütteenaina. See säte viitab pigem **erandile** ja nagu kinnitab, et muudel kui ATKEAS § 21 lg 7 sätestatud juhtudel, tuleb aktsiisikauba töödelda ikkagi aktsiisilaos (ilma täiendavate tingimuste/nõueteta), mis on samuti kooskõlas Direktiivi Art 14 lõikega 2.

Võttes arvesse Direktiivi Art 14 lg 2, ATKEASE § 2, § 21 lg 3 ning lg 7, praeguses õiguskorras puudub selgus selles, **millest peab lähtuma aktsiisikaupa töötlemisel, kui aktsiisikauba töötlemise tulemusena saadav toode ei kuulu Eestis aktsiisiga maksustatavate kaupade nimekirja** (samas mõnes teises EL riigis selline kaup on aktsiisiga maksustatav).

Sõna “töötlemine” eraldi mitte mainimine ATKEAS §-s 2 ei ühti Direktiivi Art 14 lõikes 2 mainituga, mis omakorda kitsendab aktsiisilaos tehtavate toimingute nimekirja. See omakorda muudab praktikas ka ATKEASE § 2 tõlgendust, rõhutades aktsiisikauba tootmist (vt ATKEAS § 2 sõnastust ja sõnade nimekirja - *toota, ladustada, vastu võtta ja lähetada aktsiisikaupa*). Subjektiivses võttes, tekib olukord, milles ATKEASE § 2 kohaselt, aktsiisilaos aktsiisikauba töötlemise tulemuseks (kui mitte peamise eesmärgiks) on just teise aktsiisikauba tootmine.

Palun selgitust alljärgnevas:

1. Kas Rahandusministeeriumi hinnangul vastab kehtiv ATKEASE § 2 sõnastus täielikult Direktiivi 2020/262 artikli 14 lõike 2 ülevõtmise nõuetele?
2. Kas Eesti seadusandja on „tootmise“ mõistega kavatsenud hõlmata ka „töötlemise“ Direktiivis sätestatud tähenduses?

3. Kas seletuskirjas või muudes ettevalmistavates dokumentides on käsitletud seda sõnastuslikku erinevust (aktsiisikauba tootmine ja aktsiisikauba töötlemine)?
4. Kas ATKEAS kooskõlas Direktiivi Art 14 lõikega 2 rõhutab aktsiisikaubaga tehtavaid toiminguid (nt. töötlemist), mis peavad aset leidma aktsiisilaos või hoopiski prioriteeserib aktsiisikauba lõpptootena?
5. Kas Eestis aktsiisiga maksustatava kauba töötlemiseks aktsiisilaos on olemas lisatingimus/lisanõue, mis seisneb selles, et lõpptooteks kujuneks välja samuti Eestis aktsiisiga maksustatav kaup? Palume viidata ka vastavatele alus normidele.
6. Kas Direktiivi ülevõtmisel Eesti õigusruumi (ATKEASe-sse) kitsendati Direktiivi kohaldamisala seades aktsiisikauba töötlemist aktsiisilaos otseselt töötlemise tulemusena saadud aktsiisikaubani?
7. Kas Eestis aktsiisiga maksustatava kauba töötlemise tulemusena aktsiisilaos peab lõpptoode alati olema Eestis aktsiisiga maksustatavaks kaubaks (vaatamata sellele, et töötlemise tulemusena saadud toode on mõeldud ekspordiks ja on aktsiisiga maksustatav teises EL riigis)?
8. Kas Eestis aktsiisiga maksustatava kauba töötlemine aktsiisilaos on lubatud ainult siis, kui lõpptooteks saadakse Eestis aktsiisiga maksustatav kaup ja ei ole lubatud, kui lõpptooteks saadakse kaup, mis ei ole aktsiisiga maksustatav Eestis vaid samal ajal sama kaup on aktsiisiga maksustatav muus EL riigis? Palume viidata vastavatele sätetele.

Lugupidamisega,

Vladimir Kats

Petroil PVTk OÜ juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/